

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 10 DECEMBER 1961 46. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.

Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.
Tønning St. VISSINGGAARD LABORATORIUM Tlf. Tønning 14

HARBOE
Messina

**som friske
appelsiner**

VALD. SICKS EFTF.

N. J. Larsen & Søn

Tømrermester - Konstruktor
Sorø . Telf. 713 og 1171

**FILTFABRIKEN
NORDEN** ½

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører
Frederiksberggade 25
C. 3264 - MI. 3364

Lrs. G. Tage Niensens efff.

C. V. JENSEN

1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14

Telefon 358
Sorø

LEO JEPSEN

Farve - Tapet - Linoleum

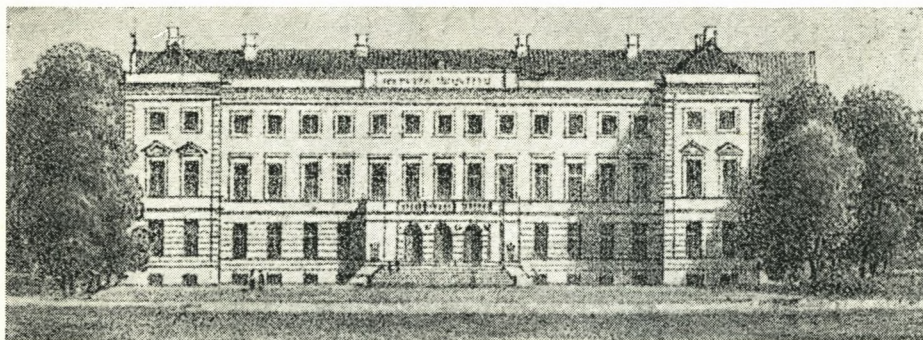
Roskildevej 303 A
Tlf. 70 04 62

Brendbøyster Torv 38-40
Tlf. 75 17 13

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

Malmøgade 7
København Ø

Akademia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

DECEMBER 1961

46. ÅRGANG

NUMMER 10

Fridtjof Nansen

og — »Baldur« og »Minerva« . . .

Det var i årene efter 1. verdenskrig. Den havde bragt Danmark et stort og trist tab af unge, modige sømænd; den havde givet os Nordslesvig (men ikke Flensborg) tilbage; den havde givet os rationering og restriktioner, og den havde ladet adskillige tjene styrtende (»Gullasch«). Stort set skånet var vort »pusling-land«; vi hyggede os i smug, mens hele verden brændte om os, som Aakjær skrev. — Ja, uden om os var endnu langt ind i 1920'erne rædslerne, krigens følger, umålelige, uløste krigsfangespørgsmål, politiske forfølgelser, flygtninge, emigration, hjemløshed for tusinder og atter tusinder, fattigdom, sult, hungerdød.

Troen på »værdiernes beståen«, på Gud, på menneskeværd — alt vaklede; kunsten søgte forvirret nye, ekscentriske veje; hektisk forlystelsessyge, såkaldt »livsglæde« og dertil knyttet

mammondyrkelse greb om sig, — alt imens religiøse og filosofiske retninger søgte at besinde sig på de højere værdier, og i politiken et svagt »folkeforbund« søgte at bygge op.

Frem af tidens nødskrigende kaos og flammende røgtåge trådte da et ansigt, klogt og godhedsfyldt; en skikkelse, fast og ubøjelig; en personlighed, uselvisk og uangribelig; til dette *hele* menneske så efterhånden millioner op — han blev tilflugt, håb. Han skuffede dem ikke.

Denne mand var *Fridtjof Nansen* — født den 10. oktober 1861 —, den store norske opdagelsesrejsende, videnskabsmand og politiker, fra 1920 Norges delegerede ved Folkeforbundet. Stor var hans indsats for befrielse og udveksling af krigsfanger, først i Europas hjerte (tyskere og russere), senere i dets udkant (under den græsk-tyrkiske

krig), — mindst $\frac{1}{2}$ million fanger nåede tilbage til deres hjem —; men størst og uforglemmeligst blev hans ledelse af den kamp, der af det internationale Røde Kors med støtte fra 16 landes regeringer sattes ind mod den forfærdende hungersnød i Sydøstrusland. Op mod 2 millioner mennesker blev reddet fra sultedøden, efter at denne allerede havde krævet utallige ofre.

Overalt grebes sindene af denne gigantiske kamp mellem døden og livet, godhed og ligegyldighed, offervilje og egoisme, alvor og pjat. Overalt blev der agiteret og samlet ind — nu og da under modstand...

Også på et ganske lillebitte sted på verdenskortet, nemlig i Sorø og i »Baldur«, slog begivenhederne ind. Samtidig med, at hovedstadens store blade på én side opfordrede til indsamling til »Nansenhjælpen«, og på næste side reklamerede for deltagelse i kunstnernes og journalisternes store årlige karneval — med de paralleltløbende: »20 kr. for et menneskeliv!« og »18 kr. for en karnevals billet!« —, fremkom der i »Minerva« en yndefuldt-æstetiserende (i og for sig velskrevet) lille opsats om »Prins Karneval« med passager som: »Prins Karneval svinger sin brogede, pragtfulde fane højt op under det hvide loft med de kulørte lysekroner... og (slut): »Prins Karneval svinger sin fane og springer i vejret... fra alle sider regner konfettien ned over ham, og hans dragts pailletter flimrer i lyset, oversået med konfettiens myriader! — Verden danser!«.

Nu blev det nogle af os i »Baldur« for meget... Kontrasterne! ... Vi ville

ikke mere være passive. Vi ville være med. Der blev holdt ekstramøder, der blev iværksat bazar og auktion og indsamling; på enhver måde skulle penge trues og trygles, listes og lures ud af denne og hin, selv af den trægeste! Og da var det, at der — med allusion såvel til hint overfor omtalte kandiserede (og sagtens i grunden velmente) stykke i bladet som til avisernes opråb og annoncer — fremkom et længere flam-mende opråb i »Minerva« med bl. a.:

»Javist dog, javist, se han kommer, Prins Karneval, fejret, feteret! Tiden for hans magt er inde! Tusindtallige skarer hylder ham, sværger til hans fane! Se dem i spraglede dragter, dukker med masker og slør, halvnøgne kærlinge, vin og dans og øl og pølser og skrål og hvirvel og kaos, sjovt, sødt ... Eja, ungdom, karneval! Europa mopper sig! Verden danser! ...

Hvad siger I: forår udenfor; krav, der melder sig; folk, der sulter og gerne vil leve og kalder på os? Å, hold op ... vi tilhyller salenes ruder med tykke, bløde tæpper og ynder de dæmpede farver og gys og den hektiske ulmen ... og her vil vi danse og more os, om så alverdens mørkemænd og frydfordærvere skumler og »virker for det gode! Kom med, allesammen. Vi er jo da unge, og ergo er vi gale! Og alle I i modnere alder, kvinder og mænd, op med Jer, klæder eder nøgne, I værdige! I kan skam godt endnu gøre lykke på et karneval! Her har mand og kone selvsagt fuld frihed. I aften er der sgu ingen, der er gift! Kom, følger os, der bærer landet, se vor annonce: »Salene vil blive pragtfuldt dekorerede. Man vil befinde sig i Helve-

des forgård«. Kom med al din sunde livstrang! Kom, kom, kom til karnevallet! Kom, så skidefuld du er! Du blir det alligevel! Helvede eller ikke ... her er klang og sang og spil og hvin og vin og kvinder, øl og pølser. Og hvad koster så det hele? *Kun atten kroner for en karnevalsbillet!* ...

— Festens larm taber sig i guset af vestenvinden, der stryger bort over havet, over landene mod øst og syd. Dér, langt ovre, hvor Europa taber sig i Asiens uendelige vidder, dér — hersker en anden. Mægtigt, sejrssikkert. *Han* forivrer sig ikke. Han flimrer ikke, han springer ikke. Roligt skrider han frem, med hånfyldt grin, med hadet til livet luende i dybe øjehuler ... fra dør til dør. Hver gang der i nord og vest spilles op til en ny dans, går han ind i et nyt hus. Han har ikke brug for æggende hopsaspring; han véd, at hans utallige undersåtter alle vil komme troligt efter ham i en endeløs række, de udhungrede, vaklende, styrtende mænd, kvinder og børn. Ja, børn ... Se, det er godt, som det er: Fader og moder, udhungrede, ligblege, stirrende, æder sammen deres sidste barn. — En lille nøgen pige, døende af kulde, omfavner sin moders stivfrosne lig. — På jernbanens skinner to små piger, der side om side har lagt sig for at afvente ekspresen; de har allerede lært; de véd, den vil deres vel. — Jovist: alt er såre godt. Tyrannen griner. Sejren er vis. Hvem skulle gøre ham rangen stridig? Hvem vover at trodse ham? Det er ganske vist sandt: *Han* kom jo her, den store mand fra Norden, og i hans følge mange stærke og dygtige, der ville fravryste ham, herskeren, byttet;

og uselvsk, opofrende rakte de mad til de sultne, de syge, de døende ... men pyt, hvad skulle de vel kunne udrette? Hvad har de vel i ryggen? Europas folk med deres 16 regeringer og Røde Kors og alt det ... hvor meget vil de mon støtte slige naive idealister? Hvad tænker »menigmand« derovre?

De fleste er ligeglade og har mere nærtliggende for. Andre skriver vel nok så nydeligt i deres blade: »20 kroner for et menneskeliv!« — men hvad står der med endnu større typer i bladet: »Forsøm under ingen omstændigheder kunstnerkarnevallet! *Kun 18 kroner for en karnevalsbillet!*« Og se: så bliver pengene dog i landet og gavner den nationale økonomi. Hvem véd, hvor de 20 kr. går hen? Men de 18 kr. sætter hænder igang!

Jovist, han kender dem, den store hersker. Han kender sine tro hjælpere: menneskers sløvhed og egoisme. Og så naturligvis ham, charmeren: Prins Karneval, som just nu gør sin elegante entrée! Prins Karneval ... ja, de er vel egentlig brødre ... betyder »karneval« ikke netop »farvel, kød«?

Og så griner han igen, sejrssikker, herskeren, tyrannen, »dødsdansens« fører. Og fremad vandrer han, videre, videre, fra dag til dag ...

Thi: »Prins Karneval svinger sin brogede fane op mod det hvide loft med de kulørte lysekroner! Musikken gjaldrer, alle byens glade violiner synger, dansen glider, parfumerne dufter, champagnen perler, lysene stråler, pailletterne funkler, konfettien regner i hvirvlende flimren!«

Sådan lød talen nys. Er den ikke sand? Europa morer sig. Verden danser«.

— Det her citerede »Minerva«-op-råb, oplæst en aften i »Baldur«, gav genlyd; det vakte lidt forargelse, men bidrog dog nok til det gode resultat: vi indsamlede 220 kroner, som vi sendte til Nansenhjælpen. Det var i begyndelsen af 1922. Snart efter fik Nansen noget mere: Nobels Fredspris på 122.000 kr., hvortil den danske forlægger Chr. Erichsen af sin private kasse føjede yderligere 122.000 kroner. — Hvor glade var ikke vi ellers så problematiske ynglinge, at vi i al beskedenhed havde været med! (Og hvor glad blev jeg ikke selv, da jeg senere i et privat selskab mødte Fridtjof Nansen). — Hvor vi beundrede ham, den store, gode mand ... Hans minde være æret.

10. oktober 1961

H. Kgd.

Nyt bind afhandlinger af H. G. Olrik

H. G. Olrik: *Udvalgte Afhandlinger og Essays*. Nyt nordisk forlag Arnold Busck. København 1961.

Hver dag bringer pressen godt og orienterende kronikstof; men af og til undres man rigtignok over, hvor tynd en suppe der kan koges på en pøse-pind, i ly af et kendt navn. Med ublandet lise læser man derimod hver artikel af H. G. Olricks nye samling. Den fine forsker nåede langt fra selv at samle sine mange værdifulde opsatser i bogform. Godt, at hans dattersøn Jes Olrik har påtaget sig at drage morfaderens vigtigste afhandlinger frem af den glemsel, de som aviskroniker er hjemfaldet til. 1958 fremkom en række undersøgelser »Omkring

Dronning Caroline Mathilde«; de efterfulgtes 1959 af »Ludvig Holberg. Undersøgelser og Kroniker«. Tilbage står endnu tre bind: Et udvalg til belysning af dansk kultur og personalhistorie, en række »Soranske Studier« og en samling erindringsartikler.

Med de i oktober udkomne »Udvalgte Afhandlinger og Essays« har Jes Olrik gjort endnu et bind af morfaderens værk tilgængeligt for læsning og studium. Det er i det ydre et ualmindelig kønt bogværk. Rolig, let læselig sats, bekvemt format, værdifuldt billedstof. Med kyndighed har udgiveren foretaget valget af artikler og, hvor det har vist sig påkrævet, forsynet dem med et fyldigt noteapparat. Man påskønner højligt den unge udgivers arbejde, tillige et smukt udslag af pietet overfor morfaderen.

Indholdet er af kvalitet: H. G. Olrik gav ikke noget skriftligt fra sig, før stoffet var gennemarbejdet til bunds og formen lydefri. Han holdt af at dykke ned i fortiden, dens mennesker og begivenheder, og han elskede køn natur; derfor smertede det ham, da man fældede lindetræerne foran Slagelses gamle kirkelade, hvor bl. a. Jens Baggesen og B. S. Ingemann hensled en noget trøstesløs skoletilværelse, og da Helsingørs landskabelige skønhed ødelagdes af skibsværft og baneanlæg.

Samlingen giver bidrag til litteratur- og personalhistorie (Oehlenschläger, P. A. Heiberg, Paludan-Müller, Hostrup, helsingørske patricierslægter), til righistorien (Begivenheder i 1807), til bygningshistorien (Sølvgades kaserne), for blot at nævne nogle områder, og selv artikler, der synes at beskæftige sig

med spidsfindigheder, får gennem Olriks behandling deres betydning, så sandt som et helhedsbillede er en syntese af enkeltheder.

Hver den, for hvem kulturarven fra fortiden danner et fundament, og som »søger slægtens spor i stort og småt«, vil have glæde og udbytte af H. G. Olriks indholdsrige bog.

Poul Schjærff.

Jul i Sorø 1961

For niende gang melder *Jul i Sorø* sig, og for niende gang åbner og gennemgår man denne hilsen fra hjembyen, og — det være straks sagt: Med stor fornøjelse. Hilsen og hyldest til *Osc. Lünell*, der med vanlig energi og variationsevne formår at udfylde det efterhånden fastlagte skema.

Som venteligt indtager Sorø kirke i 800-året en rum plads i hæftet. Omslaget, Juleaften i Sorø kirke, genkalder i mindet mange julegudstjenester, pastor *Johs. Olsen* fortolker kønt julens budskab med udgangspunkt i Johannevangeliets storladne indledning, fint suppleret af forf. og maleren *Eyvind Olesen* med en oversættelse af en tysk julesalme fra det 17. århundrede. Lektor *L. Balslev* har gjort det kunststykke at variere temaet Sorø kirke med en livfuld beretning om omskiftelser gennem 800 år inden for kirkehuset. En anden oplysende historisk artikel skyldes arkivar *I. Ingers* i Lund; den skildrer Anders Sørensen Vedels søn Hans Andersen Vedel, i 36 år en højt vurderet kirkehyrde i Skåne. Han døde 1661.

Særdeles fornøjeligt fortæller direktør *Hans Mortensen* om »Tøjhandel i Sorø for 75 år siden«, historien om bedstefaderen Hans Mortensen, der 1876 under beskedne forhold etablerede en marschandiserhandel i det daværende Vester-Brøndstræde; de gamle regnskabsbøger taler deres rørende sprog om, hvor diminutive beløb man dengang kunne klare sig med. I andre erindringsartikler skildres »Frederiksberg i halvfemserne og ved århundredskiftet« af *H. M. Nielsen*, »Høstgilde i Flinterup omkring 1890« af fru *Kristine Birk Larsen*, »En usædvanlig juleaften« af den 72-årige dansk-amerikaner *Erik Jensen*, der først juleaften kl. 9 kunne slippe sit arbejde som lærling og vandre den lange vej fra Sorø hjem til Bransmark. Nutiden behandles af »*This*«, der giver et stemningsfuldt rids af egnens natur, af *Th. C.* (hvem mon det er? Se portrættet s. 31), hvis artikel »Zigeunerprinsessen Marietta og hendes mor« fortæller moderens mærkelige spådom, og om prinsessen i Sorø, og af *Viggo Foldager*, der orienterer om »Sporten i Sorø 1961«.

Naturligvis forefindes det obligate stof om skolens afgangsklasser, om året i billeder, alt rigt illustreret; dertil satiriske afsnit, bl. a. »Galleri Sorana«, og der sluttes med et fyldigt portrætgalleri (soranske brudepar, bedagede fødselsdagsbørn, jubilarer, ansatte og afgåede).

Et rigt stof, underholdende og af interesse såvel for stedets beboere som for soranere trindt om. Man vil ikke fortryde at anvende nogle timer på den smukke publikation.

P. Sch.

Et helt andet liv

CAUSERI
OVER HAVEARBEJDE
AF VAX

Med vildt hår og flagrende øjne udbød en soranerven, da han erfarede, at der til mit rækkehus hørte et stykke have: »Det bliver et helt andet liv, når du får have!«

Jeg må give ham ret.

Ved min forrige bolig fandtes en stor prægtig have, som det var tilladt min hustru og mig at færdes i uden nogen forpligtelse til at bidrage til arealets opdyrkning eller vedligeholdelse. Vi måtte plukke af paradiset blomsterflor, nyde dets frugter og indsamle deraf til vinterforråd; kun faldt det lidt besværligt, at vor værtinde lagde megen vægt på, at vi skulle lave paradisæblegelé — nedtagelsen af disse diminutive, højtsiddende frugter var både besværlig og livsfarlig. Men bortset herfra befandt jeg mig som urtegårdsmænd i det 18. århundredes syngestykker, der promenerer i den veldyrkede natur under afsyngelsen af vellydende arier.

Helt anderledes formede det sig, da jeg blev havebesidder — jeg har aldrig været særlig havesyg og altid hævdet, at *have* rimer på *slave*.

Det første, der skulle finde sted, var en gennemgribende sanering af den noget forsømte lod. Dette kunne jeg usagkyndige muskelsvage person umulig foretage selv, hvorfor det overlodes til en ekspert, der ikke som så mange andre med små mellemrum tog sig et hvil, støttet til spaden, men for frem

med en næsten svimlende hast. Processen varede alligevel ni timer — halvfems kroner!

Fremtidig skulle jeg selv »holde« haven. Til den ende anskaffedes forskellige remedier, hvis fornemste bestanddel, en plæneklipper, på grund af husets indretning skulle transporteres gennem en stue ud i haven; den vejede ca. en ton og bragte mig i en sand opløsningstilstand, dels på grund af ovennævnte tyngde, dels fordi temperaturen var 30°.

For at opmuntre og styrke mig lidt stak jeg ild på min pibe (formgivet af Sigvard Bernadotte); i min blinde arbejdsiver glemte jeg imidlertid at holde den vedlige med den tilstrækkelige sutning, hvorfor der udkrævedes et Niels Bohrsk antal tændstikker for at holde liv i den. Nå, omsider var plænen slået, ganske vist ikke uden at molestere forskellige buskvækster og småtræer, der stod og fyldte op. Befriet indtog jeg en vitaminpille og gav mig til at luge. Det er min erfaring, at ukrudt skelnes fra andre planter derved, at det kommer først op. For at udføre lugningen særlig grundigt anbragte jeg foran jordstykket et lag bølgepap, som jeg knælede ned på for at skåne mine benklæder, og således garderet bortfjernede jeg 3.758 stykker ukrudt, hvoraf flere nærmest skulle ses under mikroskop for at kunne bemærkes. På jordstykket befandt sig nogle buske, hvis overvejende og fornemste prydelser bestod i talrige torne, der hvert øjeblik borede sig ind i hånd og fingre, bibringende mig uhyggelige fornemmelser af ansats til stivkrampe. Resultatet: Jordstykket strå-

lede i jomfruelig renhed, jeg selv måtte tilbringe en rum tid med ved hjælp af en lommekniv og en knappenål at fjerne de mest fremtrædende torne.

Da jeg ville rejse mig fra min knælende stilling, var jeg så godt som ude af stand til at strække benene eller bevæge mig; musklerne, der i længere tid havde indtaget den samme stilling, var hårde som jern, og jeg pintes af svare, smertefulde konvulsjoner.

Derpå skulle plæneklipperen befri sig for den jord, der gavmildt havde sat sig på hjul og knive. Jeg anbragte plæneklipperen med det ene hjul på jorden, hvorpå jeg rensede det øverste; jeg vendte den om og rensede det andet; med en kost søgte jeg — med held — at borfeje jord og græsrester, der havde lejet sig inde blandt de ædelere dele, og med bøjet ryg og bankende hjerte slæbte jeg uhyret gennem stuen til dets plads.

Mellem fliserne foran huset groede frodigt græs, som det dog omsider lykkedes mig at få bugt med; græs er en hårdnakket plante, der finder vej overalt og kun særdeles modstræbende lader sig fjerne.

Jeg begav mig så op i badeværelset og lukkede op for det varme vand; kummen lignede efterhånden en filial af Det sorte Hav, men ved ihærdig brug af børste og rensedidler kom hænder og fingre trods alt til at ligne et menneskes — og jeg stivede mig på ny af med en vitaminpille.

Næste dag skulle vi i magelige stole nyde den skønne, *rene* natur. Hvad sker? En regnperiode indtrådte; plænen lignede et stykke Ægypten, oversvømmet af Nilen, men jeg blev dog fri for at trælle, da jeg ikke som de gamle ægyptere bygger pyramider i fritiden.

Ja, at have have er i sandhed »et helt andet liv!«

Lørdag den 10. februar 1962

kl. 19,00 afholder Soransk Samfunds jydsk afdeling

festmiddag på Århus Universitet.

Der serveres middag bestående af 3 retter samt 1/2 flaske rødvin og 2 glas hvidvin pro persona, alt for en pris af 30,00 kr. pr. kuvert, inclusive vin og betjening, idet foreningen yder tilskud til festligheden.

For foreningens yngre studerende medlemmer med damer er prisen 15,00 kr. pr. kuvert.

Årets russer med damer er foreningens gæster.

Efter middagen er der kammeratligt samvær med dans.

Tilmeldelse bedes sendt til foreningens kasserer, landsretssagfører Chr. Richardt Kall, Østergade 3, Århus.

Alle gl. soranere med damer er velkomne.

Påklædning: Festdragt. (Kjole eller smoking).

Soranerfrokosten

TORS DAG DEN 7. DECEMBER 1961

Gennem den julepyntede stad styrede jeg, så hurtigt som min ærværdige alder tillod det, mine fjed mod valpladsen (Grand) og nåede, trods talrige røde forhindringslygter did til den berammede tid. Et vældigt bord prydet med blomster og små graner i urtepotte glædede øjet, og ikke mindst, hvad en gavmild vært havde fået samlet. Jeg mindedes Gustav Wiedes satyrspil »Herrens venner ...«, hvor Kalundborgbådens passagerer tilfredsstillede legemets usle krav omkring frokostbordet, der bugnede af denne verdens sølle goder (her opregnet efter de faktiske forhold): Roastbeef, rått kød med æg i skal, også kaldet tartar, sild, sardiner, oksebryst med peberrod, tunge, lever og bacon, en kæmpeflæskesteg, alm. and, sprængt do., rullepølse og flere slags ost. Derimod manglede mors leverpostej (eller som den af og til bogstaveres i vort lokale ugeblad: leverposteg) og »revlsbensstegen«, opstillingen kunne ikke gøres bedre af en frodig hollandsk maler fra det 17. århundrede. Ikke underligt, at hele 37 var lokket hid, årgangene 00 til 42. *Brøndsted* indfandt sig i sidste øjeblik, erklærede overlegent, at formanden aldrig kom for sent, og udbragte, distraheret af orgiet på bordet, et hastigt leve for skolen. Alt åndsliv suspenderedes en tid lang, enhver lagde sin slagplan og søgte at realisere den. Endelig samlede *Edv. Kindt* sig sammen til en dybtfølt tak til julefrokostens arrangør Svend Clausen, lovpriste formanden og fastslog, at alle m. h. t. mad

havde fået god træning på Sorø. *Brøndsted*: Nogle er naive, andre ironiske; jeg holder mest af dem, der er begge dele. Festen her ville have moret Holberg — han gav derefter forskellige interne oplysninger, som ikke måtte refereres. *Bjørning* fortalte en anekdote, der ikke var soransk, men da den giver et typisk billede af en smart forretningsmand, tages den alligevel med: En amerikaner kom i audiens hos pave Johannes og spurgte denne, om han ikke i stedet for at sige: Giv os i dag vort daglige brød, kunne ændre det til: Giv os i dag vor daglige coca-cola. Paven svarede bestemt nej. Amerikaneren bød 1 million dollar; atter nej; der blev da budt 5 millioner dollar — atter nej. Amerikaneren drog af med uforrettet sag; i flyvemaskinen gik der pludselig et lys op for ham: Så har brødfabrikkerne altså budt over! *Schjærff* lovede at respektere Brøndsteds bøn om diskretion, hvorfor han bemærkede: Brøndsted sagde ingenting! Iøvrigt var han (Sch.) lidt bekymret over, at åndslivet syntes helt tilsidesat; det materielle var naturligvis en ikke uvigtig realitet; jfr. Storm Petersens: Politik (her = åndsliv) interesserer mig ikke — må jeg be' om et par stykker med rygeost og en enkelt snaps — *det véd man hvad er*. Men en anden realitet, som altid vil bestå, er den soranske ånd og det soranske sammenhold; hvor vi er sammen, mærker vi det straks, og jeg foreslår derfor et leve udbragt for sammenholdet. *Perch* spurgte til jubilæumsindsamlingen og om beløbets anvendelse — dette ordnes senere. *Niels Heilmann* ('42) takkede frater soranus, og hermed sluttede den

vellykkede indledning til julen. Kom igen næste gang, selv om retterne bliver enklere. Vi mødes atter *torsdag den 4. januar 1962* kl. 12 præcis.

P. Sch.

Soraner-Cricket

December 1961

Officielt

H. Hørby har afløst Henrik Blemmer som formand for klubben — efter sigende fordi Blemmers kone ikke længere vil finde sig i, at der stadig kun er gardiner oppe i én stue i den meget rummelige Frederiksbergvilla, som de købte i august.

Sidney Nørgård er ligeledes genindsat som klubbens kasserer, idet F. Damkier dog har lovet fortsat at fungere som inkassator.

De øvrige bestyrelsesmedlemmer er Jørgen Hansen (næstformand), Hans Rasmusen samt klubbens af alder ældste, men af sind yngste aktive medlem J. L. Warrer.

Palmer...

Dansk Cricket Forbund uddeler hvert år ialt 3 præmiebats — ét til en drengespiller, ét til en juniorspiller og ét til en ung seniorspiller. Soranerne havde den ære og glæde, at forbundet for 1961 gav seniorbattet til den 19-årige Per Nørgård, der er fast mand på klubbens førstehold — en fremragende markspiller, en habil kaster og et anvendeligt gærde.

Quod felix faustumque sit!

Sølvknappen 1961 blev ved aktivfesten i oktober givet til Erik Jørgensen for godt kammeratskab og en grænse-

løs tålmodighed i arbejdet med søndag efter søndag som spilleudvalgsmedlem at stable to hold på benene.

Fidusen gik til Jørgen Hansen, der iøvrigt på forbilledlig vis har arrangeret førsteholdets mange rejser) som en erindring om hin dag i Hjørring, hvor han havde husket *alt* — bortset fra at få sin egen kuffert med fra borde i Ålborg, og derfor først kunne gå på banen over middag, efter at en soranerhustru i privatbil havde måttet gøre turen Hjørring-Ålborg »én gang til for prins Jørgen«.

Ud vil de, ud...

Der går endnu frasagn om den tur, 13 hærdede spillere med to koner som observatører gjorde til Hildesheim i 1958 for at spille mod vore venner fra Royal Horse Artillery 1st. Reg. Der stiles imod at få R. H. A. til Gentoftø i juni 62 med en returkamp i Hildesheim i slutningen af august.

Anføreren for førsteholdet har indtrængende bedt om, at turen til Hildesheim lægges efter turneringen ...

Velfærdsstaten

Et af klubbens mest trofaste, passive medlemmer oplevede i sommer, at regering og folketings omsorg for de gamle har vundet genklang videnom, og at denne omsorg på det smukkeste suppleres af det private initiativ.

Sammen med sin søde frue indfandt han sig på Cricketklubben Changs bane i Ålborg for at overvære kampen mellem Soranerne og hjemmeholdet — en meget sindsoprivende kamp, men det er en anden historie.

Ved indgangen standsede kontrollø-

ren ægteparret og spurgte, om de var folkepensionister?

Jo, det var de da sådan set.

Har I beviset med? spurgte kontroløren?

Nej, det måtte de indrømme, at de ikke havde.

»Nå«, svarede vor ven med kasketten, »gå I bare gratis ind alligevel — jeg kan se på jer, at den er go' nok!«

Se, det er da en smuk historie, og når rødderne på Soranernes hold morde sig sådan over den, så skyldes det måske i nogen grad, at det ældre soranerægtepar såmænd var civilingeniør *E. Lyngbeck og frue* ...

Dødsfald

Læge P. C. J. Dalmark

* 3. oktober 1877 — † 13. november 1961.

Læge Dalmark var gårdejersøn fra Hjørringegnen, han tog lægeeksamen 1904 og nedsatte sig samme år som læge i Sorø efter distriktslæge Schiønning i den store ejendom på Torvet. 1905 ægtede han den gennem bøger og foredrag landkendte læge Charlotte D., der døde 1959, 82 år gammel. Dalmark blev 1907 jernbanelæge, tog 1919 den særlige eksamen for embedslæger, og allerede 1910 blev han læge ved Sorø Akademi, en stilling, han beklædte, til han og hustruen 1945 afstod praksis til nuværende akademilæge Otto Rasmussen. Ægteparret boede i Gentofte, ligesom sønnen Gunni Dalmark, der var en dygtig øre-, næse- og halslæge; han var født 1911 og student fra Sorø 1929. Ægteparret havde den store sorg at miste ham 1955. Familien Dalmark vandt gennem de mange år en stor vennekreds i Sorø, hvor man længe vil mindes de to kultiverede mennesker.

P. Sch.

Rundgang på Nationalmuseet den 9. november

Endelig lykkedes det at realisere den længe ventilerede plan om en rundgang på Nationalmuseet. I den dunkle novemberaften samledes en lille udvalgt skare — nogenlunde det ønskede antal af 30 - i museets forhal. Samfundets formand, *Johannes Brøndsted*, indtil november i fjor rigsantikvar og leder af museet, indledede med nogle orienterende bemærkninger om fire store mænd, der på forskellig vis havde gjort sig fortjent af oldforskingen: Christian Jürgensen Thomsen, der som den første opstillede tredelingen sten-, bronze- og jernalder, J. J. Worsaae, der gjorde arkæologien til en videnskab, Sophus Müller, der strengt metodisk udbyggede disciplinen og i »Vor Oldtid« 1897 skabte en klassisk oversigt over, hvad man dengang vidste, og Poul Nørlund, hvis udgravninger på Herjolfsnæs og Brattahlid i Grønland, fremdragelsen af militæranlægget Trelleborg og studiet af de såkaldte »Gyldne Altre« er tre milepæle på forskningens vej.

Brøndsted førte os derpå gennem lokalerne, idet han fremdrog samlingens hovedstykker og derved gav en oplysende oversigt med mange interessante oplysninger, således f. eks. at danerne rimeligvis var kommet fra Sverige. Rolig og overlegen i bedste forstand er Brøndsted i sådanne øjeblikke; han kender og behersker stoffet, han evner at forme, hvad han siger, forståeligt og i et kernefuldt dansk, og bagved det alt sammen lyser hans store kærlighed til vore gamle minder. En god føring!

Der sluttedes af i Glyptotekskaféen ved nogle delikate snitter med fadøl. Her og ved kaffen gik passieren livligt. En udmærket aften, som forhåbentlig inden alt for længe kan gentages til glæde for andre af Samfundets medlemmer.

P. Sch.

De 200 raske gamle soraneres stipendium

Læge C. G. V. H. Lind, Lergravsvej 11, Amager, har skænket en obligation på 200 kr. til stipendiet og er således indtegnet som konsolidant.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i januar 1962:

4. Disponent *Einar Juhl Adolph* (f. 1887), Helsingfors, Finland.
5. Overlæge *Eduard Kindt* (f. 1892), Frederikkevej 26, Humlebæk.
11. Rektor *Erik Lund* (f. 1902), Kirkestræde 3, Fredericia.
11. Læge *Poul Mogens Spang Nielsen* (f. 1912), Søllerød Park, blok 1, nr. 5, Nærum.
13. Fru overlæge *Karin Agnes Eliasson Toft* (f. 1912), Stolbjergvej 6, Hobro.
15. Bankbestyrer *Hans Tage Thiesen* (f. 1897), Frisersvej 6 A, Charlottenlund.
17. Cand. phil. *Ulrich Sophus Bronée* (f. 1882), Østerbrogade 25, Kbhvn. Ø.
17. Kgl. skovrider *Alfred Gram* (f. 1897), Skovridergården, Hørsholm.
18. Fabrikant *Kay Marius Michaelsen* (f. 1897), Ordrupvej 12, Charlottenlund.
19. *Hilmar Arnold Oscar Jürgensen* (f. 1887), udgik 1902 af 2. real.
20. Fru lektor *Karen Blichert Raft* (f. 1902), Torvet, Sorø.
21. *Kai Oscar Salto* (f. 1892), Bjernedegaarden pr. Bjernede.
21. Laboratorieførstander (Steins laboratorium) *Bjørn Jensen* (f. 1912), Nørrevoldgade 12, Kbhvn. K.
21. Afdelingsarkitekt (M.A.A.) *Frantz Holm* (f. 1912), Smakkegaardsvej 1, indgang A, Gentofte.
22. Læge *Axel Andreas Gleberg-Olsen* (f. 1912), Borring ved Ikast.
23. Fabrikant *Hans Jørgen Winther* (f. 1912), J. M. Thielesvej 2 A, Kbhvn. F.
24. Forpagter *Niels Henning von Holstein* (f. 1892), Wennberga pr. Kungshult, Sverige.
26. Amtsforvalter *Nicolai Edinger Octavius Poulsen* (f. 1877), Østerbrogade 147, Kbhvn. Ø.
27. Kommitteret i landbrugsministeriet *Viktor Brorson* (f. 1902), Falkonerallé 26 A, Kbhvn. F.
27. Apoteker *Joel David Magnussen* (f. 1912), Thorshavn, Færøerne.
28. Grosserer *Johs. Paulsen* (f. 1897), Smallegade 52 A, Kbhvn. F.
31. Ingeniør, cand. polyt. *Adolf Frederik Bennick Iversen* (f. 1887), Ellevadsvej 11, Charlottenlund.

*

Fra 1. september er distriktsleder ved hjemmeværnets stab *Jørgen Müller* (s.' 22), søn af afd. lektor på Sorø O. B. Müller, udnævnt til oberstløjtnant og chef for hjemmeværnets brevscole.

*

Den 6. og 7. oktober festligholdt Islands universitet i Reykjavik sit 50 års jubilæum. Blandt de ved denne lejlighed udnævnte æresdoktorer er prof. i færøsk ved Københavns universitet, dr. phil. *Chr. Matras* (s.'20).

*

Ved en højtidelighed i Samfundet og hjemmet for Vanføre fik fhv. minister *K. K. Steincke* som den første overrakt Hans Knudsen-medaljen med tilhørende check på 10.000 kroner. Det skete den 21. oktober.

Medaljen, som er indstiftet i år, er til minde om pastor Hans Knudsen, som herhjemme startede arbejdet for vanføre medborgere og fik gang i det. K. K. Steincke var den, der gennem sin socialreform skabte et arbejdsgrundlag for Hans Knudsens tanker, og som i 1934 godkendte Samfundet og Hjemmet

for Vanføre som særforsofgsanstalt i henhold til forsorgsloven.

Medaljen er en tak til Steincke for et langt livs interesse og omsorg for handicappede mennesker. Ingen i dette land har bedre end De forstået indholdet af Hans Knudsens tanker, sagde arkitekt Fl. Grut, da han overrakte medaljen.

*

Provisor *Jens Henningsen* (s.'30), hidtil Smallegades apotek, er blevet apoteker i Videbæk.

*

Romantik?

— Åh, elskede, se månen!

— Ja, hvad er der i vejen med den?

*

»Kammeraternes« udstilling på »Den Frie« i oktober viste forståelige naturalistiske, dog subjektivt opfattede kunstværker uden eksperimenter, der leder tanken hen på et produkthandeldpot. En enkelt kunstner synes at være en stærk interesse for overdrevent fyldige gravide kvinder, en anden fremstiller til gengæld unaturligt høje og slanke mænd, der minder om vandrende pinde.

Fremhæves bør *Knud Raaschou-Nielsen* for hans mesterligt gengivne nøgne kvindelige modeller, for solid landskabsopfattelse og fremfor alt for det indholdsrige figurportræt af »Kirskens fremviser, Th. Christensen« (Pomona), en i alle måder fremragende personkarakteristik.

*

Den 28. oktober afsløredes på Skive kirkegård en mindsten for chefredaktør *Leif B. Hendil*. Byens borgmester takkede for Hendils indsats for sin by. Den store granitblok var gravet ud på stranden ved Snekkersten, hvor Hendil under besættelsen bragte manganen god dansk i sikkerhed i Sverige.

*

Rektor for Københavns tandlægehøjskole, dr. odont. *P. O. Pedersen* (s.'28) modtog i november som den første

ikke-amerikaner Callahanmedaljen, der hvert år siden 1922 er blevet tildelt en amerikansk forsker, der inden for tandforskningen har gjort sig særlig bemærket. Den blev overrakt af rektoren for Ohio State University dental college, og prof. P. O. Pedersen holdt i forbindelse med højtideligheden en forelæsning: Antropologi, retsmedicin og tænder. Derefter rejste prof. P. O. Pedersen til Chicago for på byens universitets hospital at forelæse om internationalt samarbejde inden for odontologisk forskning. Han vendte hjem til Danmark omkr. den 19. november.

*

Søren Gregersen vendte i foråret hjem fra sit ophold i Thule. Hvis nogen ønsker at læse nærmere om det imponerende arbejde ved indretningen af »Camp Century«, henvises til en særdeles instruktiv artikel i »Kr. Dagblad« for 30. september.

Soraner-Bladet

I november var det tretten år, siden jeg nød den ære at blive opfordret til at redigere Samfundets månedsskrift; dette har haft til følge, at jeg ialt har opfyldt 152 numre med mine uforlignelige udgydelser. Der er da al god grund til at takke læserne for deres englelige tålmodighed, hvilket herved sker.

Et år rinder hastigt, »senectus molesta« nærmer sig; men så længe hjernen, hjertet og hænderne lystre, vil jeg gøre mit til at befæste sammenholdet mellem Samfundets medlemmer indbyrdes og mellem dem og vor gode gamle skole.

Di mihi adsint! Guderne stå mig bi dermed!
Red.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff.
Tlf. Rungsted 832.

EKSPEDITION:

Persil-Huset, Vesterbrogade 2 D, V. Tlf. C. 1918.
Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

OM NORDISK FILM (sluttet)

Med denne sidste annonce takker vi af for denne gang og håber, at der fra næste nummer står andre parat til at overtage pladsen. Vi takker vore 28 forholdsvis trofaste læsere — og siger undskyld til den ene, som har erklæret sig utilfreds, fordi han synes, vi har rost os. Så godt kan det jo ikke være, mener han. Og det har han selvfølgelig ret i. Der er ting vi har fortiet, og det er jo på sæt og vis lige så galt som at lyve. Så lad os da i sandhedens navn ødelægge det gode indtryk og sige det, som det er:

Vort atelier i Valby er ganske vist det største i Danmark og det ældste i verden, men — det kan rigtignok også ses på det! Vanvittigt hyggeligt, ja, men umoderne og irrationelt. Ubegribeligt, at det gang på gang lykkes os at lave gode film under så umulige vilkår.

Omkring 1. februar får vi premiere

på en ny spillefilm, »DUELLEN«. Gå ikke ind og se den. Det er ikke et lystspil, Dirch Passer og Ebbe Langberg er ikke med, og slutningen er en meget alvorlig sag. Vi regner selv med at sætte 200.000 til på den, selvom den sikkert vil begejstre visse intellektuelle kredse.

Så er der de film, vi laver på bestilling, kortfilm, reklamefilm, tegnefilm. Selvfølgelig skal de blive gode, når vi har næsten 50 (vellønnede) specialister til at tage sig af dem — men bevar os vel for nogle priser, vi tager. Ganske vist holder vi altid de faste tilbud, vi har afgivet og leverer til den tid, vi har lovet, men det ku' vel også bare mangle. Og det opvejer på ingen måde den behandling, vi iøvrigt giver vore kunder. Den trodser enhver beskrivelse, så det skal vi ikke komme nærmere ind på her. Det skal prøves - hvis man da tør.

Med tak for denne gang og venlig hilsen fra Nordisk Film og *Ove Sevel*.

Støt

SORANERBLADET

H. N. A.

Det nye Blazermærke Phönix
Fuglen for gamle Soranere
fås hos

ORLA V. NIELSEN

Akademiøkonomi

SORØ . Tlf. 258

Forsendes overalt

Hovedkontor:

VESTER VOLDGADE 107 . KØBENHAVN V

Telefon Central 6666

MERKUR A/s

HERMODSGADE 14 . ÆGIR 8888

Kaffe og The en gros

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

MENMARK

H. Mortensen & Søn

Byens moderne tøjmagasin

Storgade 40 - Sorø
Frederiksborgg. 8, Kbh. K.
Schweizerpl. 2, Slagelse
Herlev Bygade 22, Herlev

Tlf. 4 - 134
1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

Sorø Beklædningsoplæg

1ste Kl.s Skrædderi. Alt i
Herreekvipering. Uniformer
til Sorø Akademi altid
bedst og billigst

J. M. POHL's Eff.
Telf. 67

Sorøegnens Andelssvineslagteri

Telefon Sorø *717

Johs. Brinck

AUT.
GAS- OG VANDMESTER
SORØ

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel

NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K . CENTRAL 12.922

**Sorø Spare- og
Laanekasse**

Telf. Sorø 89

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800

A. Green-Andersen
Landsretssagfører

Peder Skramsgade 7 . Kbh.
Central 5151

ERIK PONTOPPIDAN

Landsretssagfører

Byen 6530
Nørregade 13